

Rom 9, 10-12

10-12: Og ikke bare dette, men da Rebekka også var svanger ved én mann, ved vår far Isak - for barna var ennå ikke født, og hadde verken gjort godt eller ondt, for at Guds plan etter utvelgelsen skulle stå fast, ikke av gjerninger, men ved ham som kaller - da ble det sagt til henne: "Og den eldste skal tjene den yngste".

Og ikke bare dette, ikke bare det eksemplet som nå er nevnt, det om Abrahams egne sønner, beviser at arven avhenger av et løfte, og ikke av noe naturlig avkom eller hva vi har fortjent etter våre gjerninger. Nei, apostelen vil ha sagt at vi har et ennå mer talende eksempel på dette, hvis vi ser på de to sønnene Isak fikk med Rebekka. Når det gjelder det første eksemplet, kunne det jo innvendes at mellom Isak og Ismael var det virkelig en viss forskjell, når det gjaldt opphavet. For Isak var jo født av Abrahams egentlige hustru, av den "frie" kvinnen. Mens derimot Ismael var født av tjenestekvinnen. Og i dette kunne det jo ligge en naturlig forskjell som gjorde at Isak ble erklært som arving, framfor Ismael. I tillegg hadde jo Ismael også tidlig vist seg å være en "spotter", som også kunne vært en grunn for at Isak ble foretrukket framfor ham. Derfor tar nå Paulus fram et nytt eksempel hvor det ikke var mulig å komme med noen slike innvendinger; han minner om Esau og Jakob. Han minner om at på det tidspunkt da Gud uttalte sitt løfte om Jakobs utvelgelse, fantes det ingen forskjell på disse to brødrene, verken når det gjaldt opphav eller gjerninger.

Først minner han om at når det gjelder opphav, så var det ingen ulikhet mellom disse. De var rettmessige og "fullverdige" brødre, ettersom de hadde en og samme mor, og hun "var svanger ved én mann", altså hadde de samme far; Isak. Hvis noen av dem skulle ha noe fortrinn, måtte det være Esau, som var den førstefødte. Likevel ble Jakob den som Gud utvalgte, framfor Esau. Videre minner Paulus om at det heller ikke var mulig at det kunne finnes noen ulikhet mellom disse når det gjaldt gjerninger, eller hva de kunne fortjent. For barna var ennå ikke født, og hadde verken gjort godt eller ondt, da ordet med løftet ble gitt. Og så tidlig ble ordene med løftet gitt, sier Paulus, for at Guds plan etter utvelgelsen skulle stå fast, ikke av gjerninger, men ved ham som kaller (sv.: ikke på grund av gärningar, utan av den kallandes behag). Det vil si: Gud meddelte hva han hadde bestemt om de to brødrene allerede på et tidspunkt da Jakob ennå ikke hadde gjort noe godt, som kunne gjøre at han skulle fortjene å bli utvalgt. Og Esau ennå ikke hadde gjort noe ondt som kunne gjøre at han skulle settes til side. Alt sammen for at Guds måte å utvelge på skulle stå fast, ja, bli stadfestet. For at hver og en skulle se at denne utvelgelsen ikke bygget på deres gjerninger, men "ved ham som kaller" (sv.: av den kallandes behag).

Og ordene som avgjorde utvelgelsen var disse: Den eldste skal tjene den yngste. Det var Guds forutbestemmelse om den arv og skjebne de to brødrene og deres avkom her på jord skulle få. Jakobs etterkommere skulle bli større og sterkere enn Esaus, og herske over dem. Slik lyder teksten i 1Mos 25: 23 i sin helhet: "Og Herren sa til henne (Rebekka): I ditt liv er det to folk, og fra ditt skjød

skal to folkeslag skille seg at. Det ene folk skal være sterkere enn det andre, og den eldste skal tjene den yngste". Denne forutbestemmelsen over Jakob og Esau har da også gått i oppfyllelse over deres etterkommere. Edomittene, som nedstammet fra Esau, ble ofte undertrykt av Israels folk. Vi bør legge nøye merke til at her tales det om de to brødrenes timelige forhold. Teksten sier uttrykkelig: "Den eldste skal tjene den yngste", og "det ene folk skal være sterkere enn det andre". Dette bør vi merke oss for at ikke dette skal føre til motstridende oppfatninger når det gjelder evangeliets kall og utvelgelse til frelse. Og med disse ordene her friskt i minne, vil vi også ha den rette oppfatning av de ordene Paulus nå tilføyer videre: